

СССР - дин
КОНСТИТУЦИЯЗЫ
(Төс ЗАКОН)

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1978

ОКТАБРЬ

10 №

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

10 №
1978 j.
октябрь

**КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла
агитация бөлүги**

ВЛКСМ-нин 60-чы ЖЫЛДЫГЫН ЖЕНҮЛЕРЛЕ УТКЫЙЛЫ

Ленинский комсомолдын юбилейине — онын алтан жылдыгына жетире айдан ас ой артты. Орооннын жашооскүрими бу жаан байрамын ижинде жаңы бийик жедимдерле уткыырга кичеенип, Бастырасоюзный юбилейный вахтага тургулайт. Олор лекционно-пропагандистский ишти тынгыткалап, патриотический кожондордын конкурстарын, агитационный рейдтер өткүргилеп, производодогы ижинде жаан жөнүлөргө жедингилеп турулар. Бу бастыра керектеринде ленинский комсомол КПСС-тин иженчилу болушчызы ла жуучыл резерви болгонын жарт керелейт.

«Производство тузалу болорынын ла чындыдын беш-жылдыгына — жийтердин эрчими ле тапкыры!» деп кычырула башкарынып, комсомольский организациялар кажы ла жийтти коммунистический куун-тапту эдип тазыктылары жа-нынан жаан иш өткүрип жадылар.

Онынчы бешжылдыктын жакылталарын бүдүрери ле ажыра бүдүрери — кажы ла комсомолдын, кажы ла ишмекчинин ле колхозчынын агару кереги болуп жат.

Ленинский комсомолдын мактулу керектерине бойлорынын жакшынак улузи онын жуучыл бөлүги — Туулу Алтайдын комсомолдоры кожот. Комсомолдын беженжылдык юбилейи өткөнинен бериги ойдин туркунына Горно-Алтайский областной комсомольский организацияларынын члендери көптөп, онын рядтары организационно-политический жанынан там тыгып, ижинде жакшынак жедимдери ле мактадып туру. Туулу Алтайдын жашооскүрими Улу Октябрьдын алтанынчы жылдыгына учурлалган жедимдери керегинде рапортовать эткенинен бери жүк ле бир жыл ой өткөн. КПСС-тин Төс Комитединин ленинский комсомолынын Улу Октябрьдын алтанынчы жылдыгына учурлалган Рапортына кол салар право учун өткүрилген социалистический мөрөйдин жөнүчи-

леринин следында бешжылдыктын 1300-ке шыдар гвардеецтерине андый право берилгени трибунадан жарлалган.

1977 жылда Бийский городской комсомольский конференциянын делегаттары крайдын ончо уулдарына ла кыстарына ууланып, «Иштин бийик тебүзин Октябрьдын юбилейинен ала комсомолдын юбилейине јетире бир де кичинек јабызатпай, мергендү иштин «Қорчагинский вахтазына» туруп, оны производственный јенүлерле, общественно-политический эрчимди бийиктеткениле уткыырына јединер!» деп кычыру эткен. Туулу Алтайдын јашөскүрими бу баштанкайды јарадып, эмди КПСС-тин XXV съездинин ле ВЛКСМ-нин XVIII съездинин јөптөрин јенүлү бүдүрерине ле ВЛКСМ-нин 60-чы жылдыгын иште јакшынак једимдерле уткыырына бастыра арга-күчин берип, иштегилеп турылар.

ВЛКСМ-нин XVIII съездин бийик јенүлерле уткыыры учун өткүрилип турган социалистический мөрөйдө эрчимдү туружып, Туулу Алтайдын јашөскүрими бойларынын юбилейине јаан сый эттилер. Темдектезе, Қан-Оозы аймактын механизаторлары Николай Шортов ло Анатолий Епитов партиянын XXV съезди ачылар күнге јетире бешжылдыктын төртинчи жылынын планын јенүлү бүдүрип салгандар. Қан-Оозы аймактагы «Ленинский наказ» колхозтын механизаторы Геннадий Чендыев дезе комсомолдын 60-чы жылдыгына бешжылдыктын планын бүдүрип салар молју алынган, кийим көктөөр фабриканын кийим көктөөчизи Галина Пестерева бойынын социалистический молјуларын такып көрслө, ленинский комсомолдын 60-чы жылдыгына бешжылдыктын төртинчи жылынын планын бүдүрип салар молју алынып, областьтын јашөскүримине јангы кычыру-баштанкай эткен.

Комсомолдын юбилейине учурлалган социалистический мөрөйдин јенүчилеринин тоозында ВЛКСМ-нин XVIII съездинин делегаттары Фекла Серке ле Любовь Льдокова, Маймадагы моторлор ремонттор заводтын токари Валентина Черемных, Қош-Агаш аймакта КПСС-тин XXI съездинин адыла адалган совхозтын шоферы Матов Келгенбай, Каракокшодогы агашпромхозтын плотниги ле өскөлөри.

Комсомолдын XVIII съездинде айткан куучынында нөк. Л. И. Брежнев јашөскүримнин, Ленинский комсомолдын алдына јурт хозяйствоны, элден озо мал ижин, онон ары јарандырып өскүрери јанынан јаан задачалар тургускан.

Јурт хозяйстводо иштеп тургандардын каботозы, он үч мунга шыдары, одус јашка јетире јиит кижии. Јурт јердеги комсомолдордын үчинчи үлүзи јурт хозяйстводо иштеп јат.

Партийный ла хозяйственный органдардын јуртхозяй-
ственный продукция эдип чыгарарын көптөдөрине уулан-
дырылган ижине јаан болужын комсомолдын райкомдоры,
колхозтордын ла совхозтордын баштамы комсомольский
организациялары јетирер учурлу.

Юбилейдин алдында өдүп турган социалистический мө-
рөйдин јенүчилеринин — мал ижинде турган озочылдардын
ады-јолы область ичинде текши јарлу. Андыйлардын тоо-
зында: Қош-Агаштаң Нагашибаев Боронбай ла Юкова Ча-
нагала, Барагаштагы совхозтон Ойношев Роман, «Ленинский
наказ» совхозтон Санышева Тамара, Эјегандагы совхозтон
Васильев Виктор. Областын механизаторларынын тоозын-
да база бойларынын маяктары бар. Олордын тоозында:
Чаргыдагы совхозтон Володин Евгенийдин, «Ленинский на-
каз» колхозтон Попов Николайдын, Қырлыктагы совхозтон
Шаптыев Николайдын ады-јолын бис оморкоп адайдыс.

Ленинский комсомолдын юбилейине — онын мактулу
60-чы јылдыгына уткуй, областын комсомолдорынын ла
јашөскүриминин ортодо онынчы бешјылдыктын ла онын
үчинчи јылынын пландарын јенүлү бүдүрери учун өткүри-
лип турган социалистический мөрөйди там элбедерине болуп,
ВЛКСМ-нин обкомынын бюросы «Областын комсомоль-
ский организациялары, комсомолдордын ла јашөскүрим-
дердин коллективтери, ончо јиит ишчилер Ленинский ком-
сомолдын 60-чы јылдыгына учурлалган мергендү иштин
вахтазына турары керегинде» деп јөп јарадып алган. Мер-
гендү иштин вихтазы алты неделенин туркунына, 18 сен-
тябрьдан 29 октябрьга јетире өдөр. Онын кажы ла неделези
комсомолдын алты орденинин бирүзине учурлалар.

Еу вахта өдөр тужында бастыра комсомольский органи-
зацияларда лекциялар, беседалар, митингтер, тематический
вечерлер өдөр, ондо јашөскүримди ордендерле кайралдаткан
Ленинский комсомолдын мактулу керектериле таныштырар.

Мергендү иштин вихтазынын итогторы 29 октябрьга көрү-
лер, онын јенүчилери ВЛКСМ-нин обкомынын Дипломыла
кайралдадар.

Ленинский комсомолдын юбилейине белетенер өйдө об-
ластын бастыра комсомольский организацияларында Ле-
нинский комсомолдын 60-чы јылдыгына учурлалган торже-
ственный Пленумдар, митингтер, јуундар өдөр. Туулу Ал-
тайдын јашөскүрими бойларынын юбилейине учурлалган
вахтага туруп, эмди Төрөлине јакшынак сый белетегилеп,
јагы јаан јенүлерге јединер амадулу иштегилеп турулар.

ТЕЛЕКЕЙДЕ ЭН ЛЕ ДЕМОКРАТИЧЕСКИЙ ДЕГЕНИ

(СССР-дин Конституциязы јарадылганынын јылдыгына)

Јагнын эн бийик органынын — СССР-дин Верховный Советинин депутаттары орооннын бастыра граждандарынын күүнин бүдүрип, Советтер орооннын жагы Конституциязын бир санаалу јарадала, јөптөгөн өйдөн бери бир јыл өткөн.

Қажызы ла бистин государствонын өзүминде жагы үйе-өйди темдектеп турган советский конституциялардын ийде-күчи ле жүрүмдүзи неде дезе, озор социалистический демократияны элбедип, албатынын јилбүлерин корып, албаты бойы дезе онын чын ла тззөөчизи болуп турганында. Шак ла обществонын керектерин аайларына ишкүчиле јаткандарды канча ла кире элбеде тартып аларын В. И. Ленин социалистический строй бек турарынын ла өзөринин эн учурлу ајалгазы деп көргөн. «Тирү, творческий социализм албаты-калыктын бойынын тззөгөн кереги болуп јат» — деп, ол темдектеген.

Эмди жагы Конституция жүрүп ле иштеп јат. Ол Совет жагнын алты онјылдыгы туркунына партиянын ла албатынын бастыра революционно-кубултаачы ижинин итогторын бойында бириктире јууп, коммунистический строительствонын келер өйдөги чокум јолдорын илелте көргүскен.

Албатынын жагы дегени жагы, азийгызынан терен социальный учур алынган. Конституциянын «СССР-де бастыра јан албатынын колында» деген кыска строказында — демократия деп сөстин чын учурын эн озо ачкан Улу Октябрьдын бастырателекейлик-исторический јенүлеринин бирүзи. Социалистический демократия — ол чын жүрүмдеги демократия. Албаты государственный јанды жүрүмге бастыра советский обществонын политический системазынын тзззөлгөзи болуп турган органдар ажыра албатынын депутаттарынын Советтери ажыра өткүрип јат. Чын ла албатынын жагын жүрүмге өткүретен бу јаан учурлу аргала коштой ишкүчиле јаткандар государствоны ла общественный керектерди башкарарында јагнын өскө дө кеберлери ажыра турушкылап јат, эмди ол кеберлер бистин Тззс Законыста — СССР-дин Конституциязында бектештирилген.

«Государственное строительство јанынан партия аңылу ајаруны Советтердин ижине јетирип јат» — деп, Л. И. Брежнев КПСС-тин XXV съездинде айткан. Албатынын депутаттарынын Советтери социалистический государствонун демократический бүдүмин анчадала толо көргүзип јат. Онызы мындый керектерде илеленет: баштапкызында, Советтер — бастыра албатыны бириктирип, ишкүчиле јаткандардын сыраңай ла элбек калыгы туружып турган организация, олардын колында бастыра государственный јан; экинчизинде, албатынын јангынын чыгартулу органдарына — Советтерге государственный бастыра өскө органдары отчет берер ле шинжүледер јанду.

Иштеп јаткан калык-јоннын, бастыра советский албатынын государственный организациязынын кебери болуп тура, бойынын бастыра үйелеринде бастыратекши, чике ле тен избирательный право аайынча үнди јажытту бергени ажыра тѳзѳлип турган Советтер албатынын күүнин онын эн бийик ле эн тѳзѳмѳлдү бүдүмиле кѳндүре бүдүрип јат. Советтердин ижинде, государствоны башкарарында ишкүчиле јаткандардын элбек калыгы туружып турганы албаты-јангынын органдарынын ижинин тѳс ээжилеринин бирүзи болуп јат.

Советтер государственный јаннын албаты-калыкла јуук, үзүлбес, качан да болзо, шинжүлөп көргѳдий ле ойто орныккадый колбуны ижемјилү јеткилдеп турган кебери болуп јат. Советтердин бастыра системазын бириктирген депутаттардын тоозы 2 миллион кижиден кѳп. Олор ажыра государствонун керектерин башкарарына кѳп тоолу улус тартылат. В. И. Ленин шак ла Советтерди «чын да бастыра албаты башкарарга үренетен» органдар деп көргѳн. Јүк ле калганчы эки онјылдыктын туркунына 20 миллионго јуук кижиде депутаттын ижин бүдүрип, Советтер ажыра государствоны башкарарына үренген.

Областын он алтынчы катап тудулган јербойындагы Советтеринде 2646 депутат. Олардын ортозында эр улус 51,6 процент, үй улус 48,4 процент, КПСС-тин члендери ле членине кандидаттар 42 процент, ВЛКСМ-нин члендери 19,9 процент. Албатылык хозяйствонун бѳлүктери аайынча олор мынайып бѳлинген: промышленность, строительство, транспорт ло связь — 17,9 процент, јурт хозяйство — 49,1, саду ла общественный курсактаныш — 4,9, жилищно-коммунальный хозяйство ло бытовой јеткилдеш — 3,1, наука, культура, албатынын үредүзи ле су-кадык корыыры — 4,1, советский органдар — 10,2, партийный органдар — 2,6,

профсоюзный ла комсомольский органдар — 0,6 процент.

Орооннын общественный ла государственный жүрүминде демократический башталгаларды улай-телей элбеткенинин ле теренжиткенинин шылтузында депутаттардын эрчими оноң ары бийиктеген, онызына албаты депутаттарынын Советтеринин депутаттарынын статусы керегинде закон јарадылганы ас эмес јөмөлтөзин јетирген.

Депутаттар государственный ла социально-культурный строительнонон сурактарын аайлап, Советтердин јөптөрин жүрүмге өткүрерин төзөп, государственный органдардын, предприятиелердин ле организациялардын ижин шинжүлөөринде, Советтердин өскө дө полномочиелерин жүрүмге өткүреринде туружып јадылар.

Советтер јөптөр јарадар ла оларды бүдүрер иштерди бойында бириктирет, онын учун государственный керектерди мында депутаттар бойлоры ла олардын алдында каруулу исполнительный органдар бүдүргилеп јат.

«Эмди Советтердин депутаттарынын баштаңкайыла јаан учурлу көп сурактар тургузылып ла аайлалып турат. Избирательдердин јакылталары аайынча депутаттардын айдып турган шүүлтелери бистин албатыбыстын, бистин бастыра жүрүмистин керектегенин ле некелтелерин көргүзип јат» — деп, партиянын XXV съездине КПСС-тин Төс Комитединин эткен Отчетный докладында темдектелген.

Калганчы јылдарда Советтердин ижи бүткүлинче азын-гызынан эрчимдү ле көп јанду боло берген. Депутаттар бойлорынын избирательдериле јаантайын туштажып, оларго отчет берип турадылар.

Јаантайын иштеер комиссияларды көптөткөни, олардын ижин азын-гызынан јакшы пландап төзөгөни депутаттарга баштаңкайын көптөн көргүзөргө, исполнительный органдардын ижин теренжиде ондоорго арга берет.

Депутаттар Советтерде избирательдердин алдында бойын-нын ижи керегинде јаантайын, јылына эки катаптаң ас эмес, куучындап турар учурлу. Онызы депутаттардын избирательдерле колбузынын эн учурлу кеберлеринин бирүзи болуп јат. Избирательдерле өткүрген колбу депутаттарга јаннын органдары олардын турушканыла јараткан јөптөрдү бүдүреринде эрчимдү туружарга, јарадылган јөптөр канча кире чын-чике болгонын жүрүмде шинжүлөөргө арга берет.

Социалистический демократиянын жүрүмдүзи бистин бастыра жүрүмистен, государственный ла общественный колбулардын күнүн сайынгы керектеринен, бистин социалистиче-

ский обществодогы кижининг айалгазынан көрүнип јат. Бистинг демократиянын жүрүмдүзи — бастыра советский улуска, ончо албатыларга ла уктарга берилген чын јайымда ла тең праволу болорында. Бистинг демократиянын жүрүмдүзи — производствонун аргалары социальный јайымданыштын төзөгөзин бүдүрген общественный јөөжө болуп турганында. Бистинг демократиянын жүрүмдүзи социалистический государство бойынын граждандарына берип турган элбектен элбек праволордо ло јайымдарда, бистинг общественный строй терен албатылык бүдүмдү болуп турганында.

СССР-дин Конституциясында эмдиги өйдөги советский обществонын политический системазы элбек јарталган. Коммунистический партия дезе бастыра системанын төзөлгөзи болуп јат. Тартыжунын ла иштин көп тоолу жылдары туркунына бистинг албаты партия ишкүчиле јаткандардын јилбүлерине учы-кеми јок беринип турганын, онын политиказынын чынын ле ойгорын билип алган. «Бойынын исторический каруулузынын кеминде болорго, бистинг партияда не ле неме бар. Бистинг санаабысты бийик амаду — албатынын аргалу јадары көдүрөт. Бисте јаңы жүрүмди төзөп бүдүрерининг бай, көпјылдык ченемели бар. Бойында кижии ойгорынын бастыра једимдерин јууткан наука — марксизм-ленинизм биске иштеерге башкарту болуп јат. Бис бойыстын күчиске иженип турус» — деп, Л. И. Брежнев айткан.

В. И. Ленин конституцияны јаан учурлу политический документ, социалистический строительствонын задачаларын бүдүрөтен арга-јепсел деп көрүп турган. Лениннин бу кереес јакылтазын бистинг партия чеберлеп јат. СССР-дин јаңы Конституциязы, бистинг жүрүмистинг јаңы Төс Законы, социальный ичкери өзүмнинг јаңы једимдерине оноң түрген једерине, социальный ла экономический өзүмнинг КПСС-тин XXV съезди темдектеген улу-кеен пландарын жүрүмде јенүлү бүдүрерине јаңы аргалар ачып туру.

В. Костенков

ЎРЕДУЧИНИНГ МОЛЛУЗЫ

Бойынын профессиональный байрамын — Ўредүчилердин күнин областьтын ўредүчилери орооныстын бастыратолуктарында КПСС-тин XXV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин июльский (1978 жылдагы) Пленумынын исторический жөптөрин жүрүмге өткүрери учун, онынчы бешжылдыктын үчинчи жылынын жакылталарын өйинен озо бүдүрери учун эрчимдү тартыжу өдүп турган айалгада уткып турулар.

Школго, ўредүчиге жаантайын аяру ла жаан кичеемел жетиретени качан да болзо КПСС-тин, Советский государствонун ижинин кубулбас ээжизи болгон до, болуп та јат. Онын керези — ўредүчилердин жуукта өткөн Бастырасоюзный съезди. Онын ижинде Коммунистический партиянын ла Советский башкарунын башкараачылары Генеральный качынын нөкөр Л. И. Брежневтин баштаганыла турушкан. Бистин партиянын Төс Комитединин, СССР-дин Верховный Совединин Президиумынын, СССР-дин Министрлер Совединин съезде ийген уткуулы ўредүчилердин ижин бийик баалаганынын көргүзүзи болуп јат. Бир канча ўредүчилерге Социалистический Иштин Геройы деп ат-нере берилген, көп тоолулары ордендерле, медальдарла кайралдаткан. Ордендер, медальдар алган ўредүчилердин ортозында бистин де јердин улузы бар. Ол Мария Санакушевна Чулунова — Јабагандагы школдын ўредүчизи, Екатерина Михайловна Казанцева — Маймадагы баштапкы номерлү школдын ўредүчизи, Александр Сергеевич Злобин — 28 номерлү Горно-Алтайский ГПТУ-нын мастери, Екатерина Сергеевна Маркова — Чибиттеги школдын директоры, Николай Григорьевич Севелов — Горно-Алтайск городтогы 13-чи номерлү школдын ўредүчизи, Татьяна Тимофеевна Казанцева — Јектиектеги школдын ўредүчизи, Светлана Ивановна Сабиева — Қош-Агаш аймактагы школдордын инспекторы.

Партиянын ла башкарунын кичеемелине областьтын үч мун тоолу ўредүчилери јаш үйени ўредери ле коммунистический санаалу эдип тазыктырары јанынан күчин кысканбай иштегениле, бойынын албатызына, улу Лениннин пар-

тиязына учы-кеми јок берингениле каруузын берип турулар. Онызын мындый темдектер керелейт. Өткөн үредүлү жылды 100 школ, үредүчилердин 70 проценти бойларынын үренчиктеринин бастыразын ээчий класска көчүргениле божоткон. Јакшы үренип турган үренчиктердин тоозы жылдан жылга там ла көптөп јат. Экинчи жылга артыргандардын тоозы, 1970 жылдагызына көрө, јети катапка астаган, үренчиктердин успеваемозы 99,5 процентке јеткен. Үредү ле тазыктыру эмдиги өйдөги некелтелердин кеминде тургузылып турган школдордын тоозы область ичинде жылдын ла өзүп јатканын темдектебеске болбос. Горно-Алтайск городтогы 1-кы, 6-чы, 13-чи номерлү школдордын, Кызыл-Өзөктөги, Веселый Сейкадагы, Чибиттеги, Чаргыдагы, Дмитриевкадагы, Көмүр-Оозындагы ла көп тоолу өскө до школдордын ижин јарадар керек.

Школдын јакшы ижи — ол элден ле озо кажы ла үредүчинин творческий ижинин шылтузы. Бистин орооныста үредүчинин ижи анчадала јаан күндү-күрееге, тоомјыга курчадат. Ол тыш јанынан билдирбес те болзо, је билгирлер улам ла јангыртыларын, чылазыны јок бедрешти, бастыра духовный ла физический ийде-күчтерди эрчимдедерин некеп јат. Јиит улустын үредүзинин ле тазыгузынын кеми учун, олардын бийик гражданский санаазы канайда өскөни ле бистин Төрөлистин тузазына эрчимдү иштеерге белени кандый болгоны учун партиянын ла орооннын алдында элден ле озо үредүчи каруулу болуп јат.

Областын јүстер тоолу үредүчилери бойынын күч кыскалбай эткен ижи учун тоомјыга ла сүүшке јеткен, башкарунын кайралдарыла темдектелген, 17 кижии заслуженный үредүчи, 200-тен көп кижии албаты үредүзинин отличниги деп күндүлү ат-нере алган. Өткүрилген аттестациянын итог-торы аайынча 332 үредүчинин ижи бийик баалалган. Кызыл-Өзөктөги школдын химия аайынча үредүчизи С. Ф. Бобровникова, Горно-Алтайсктагы 4-чи номерлү школдын тил аайынча үредүчизи М. А. Панченко «үредүчи-методист» деп ат-нере алган, үредүчилер А. В. Минина, Н. С. Мельникова, К. А. Филиппова, Н. В. Тепуков, Г. П. Бакеева, М. П. Волынчикова, Г. А. Голова, И. И. Казанцев «старший үредүчи» деп адаткан.

Бистин үредүчилердин озочыл отрядында — коммунисттер, бу өйдө кажы ла төртинчи үредүчи — партиянын члени.

Јаңы үредү жыл башталганынан ала көп өй өтпөгөн. Бис «Текши үредүлү школдордын үренчиктерин үредерин, тазык-

тырарын ла олорды ишке белетеерин оног ары жарандырары керегинде» КПСС-тин Төс Комитедининг ле СССР-дин Министрлер Соведининг јөби ле партиянын обкомынын IX пленумынын јөби аайынча өткүретен иштердин элбек программанын жүрүмде бүдүрүп баштаар учурлу.

Мында иш сүреен јаан. Башталган үредү жылда баштапкы класска кирген кажы ла бала кыйалта јогынан орто үредү алар учурлу. Бис мынызы келтейинен өскө областтардан сондоп турганысты шүүлтеге алгажын, задача јенгил эмес болор. Је кажы ла үредүчи, үредүчилердин кажы ла коллективи јакшы иштеер, үредү-тазыктырулу иште партиянын организациялар, албаты депутаттарынын Советтери, профсоюзтар, комсомол, хозяйственный башкараачылар эрчимдү туружар болзо, бу задача бүдөр аргалу.

Билгирлердин социальный учурин јартаары јанынан јаан иш өткүрерге келижер. Эмдиги өйдөги айалгаларда орто үредү кажы ла јиит советский кижининг гражданский молјузы ла жүрүмдеги керексигени болуп турганын үренчиктер ле олордын ада-энелери терең ондоп аларына једер керек.

Бистинг Төрөлистинг эмдиги өйининг энг учурлу темдектерининг бирүзи — ол арбын ла чыңдый болоры учун тартыжу. Бу төс задачанын төзөлгөлөри школдо солынып башталат. Эртең үренчиги кандый арбынду ла чыңдыйлу иштейтени, ол бойынын билгирлерин улам ла көптөдөргө үренип алатаны школдын, профтехучилищенин үредүчилерининг ижининг кеминен камаанду болуп јат. Онызы јокко эмдиги өйдөги специалист өйгө төгдежиң болбос. Онын учун бүгүн бистинг кажы ла школыстын ижининг төзөлгөзінде партиянын мындый программный јакылтазы болор учурлу: үренчиктерди улам ла үренерге үредип алары. Бистинг бастыра үредүчилерис ле педагогический коллективтер шак онызына јүткүүр учурлу.

Бастыратекши орто үредүге једер айалгаларда школдын тазыктырулу ижи билдирүлү тыгып јат. Јаш үйени тазыктырарында комплексный эп-сүменин КПСС-тин XXV съезди айдып берген ээжизин жүрүмге билгир өткүргени, идейный, нравственный тазыктыруны ишке тазыктырганыла колбогоны күнүн сайынгы практикада анчадала јаан учурлу. Областын кажы ла педагогический коллективи онын үренчиктери јангыс ла кем болорын кичеер эмес, је элден ле озо олор кандый улус, олордын идейно-нравственный темдектерининг кеми кандый болорын кичеер учурлу. Онын

учун кажы ла предметке үредерин класста эмес, школдо эмес өткүрилип турган иштердин идеяно-политический ууламжызын јаантайын жарандылары школдордын партийный организацияларынын, башкараачыларынын аңылу аяру-зында болор учурлу. Область ичинде јашөскүримди В. И. Лениннин жүрүминин ле ижинин јозогыла тазыктыларынын ченемелин тереңжиткени ле калык-јоннын ортозына таркатканы сүрекей јаан учурлу.

Үредүчинин колында јаш үйени советский албатынын, КПСС-тин, Ленинский комсомолдын, пионерский организациянын революционный, јуучыл ла иштеги јанжыгуларыла тазыктыларынын кеберлери, аргалары, эп-сүмелери көп. КПСС-тин, Советский государствонын, ВЛКСМ-нин историзын, партиянын XXV съездинин материалдарын, СССР-дин Конституциясын терең үренгени јиит жүрекерге јакшы салтар јетиретен көрүмјилү арга болуп јат. Јииттер турумкай, эрчимдү болорынын, бийик коммунистический амадуларга беринеринин јозокторын Л. И. Брежневтин «Кичү јер», «Ојто орныкканы» деп бичиктеринен табар.

Үренчиктерди ишке үредеринин ле профессия аларга ууландыларынын эмдиги ајалгазы общественный производствонин өзүп калган некелтелерин јеткилдебей јат деп, школ ло биле үренчиктерди производстводо иштеерине азын-гызынан артык белетеери, профессияны биле тура талдаарына ууландылары үредүчиден, онын санаазынан, ченемелинен камаанду деп, школ керегинде декабрь айда тургузылган јөп јолду темдектейт. Онын учун аяруны ууландыратан төс сурактардын бирүзи — үренчиктерди ишке тазыктылары ла профессия аларга ууландылары.

Иште сүреен јаан нравственный ийде бары текши јарлу. Јиит кижини тазыктырып чыдадарында онын учурын неле де солыыр арга јок. Бу солун сурак эмес, је бастыра текши орто үредүге једеринин ајалгаларына ла иштин арга-күчтери керегинде сурактардын аайына чыгарга керектү болгоныла колбой ол творческий көрүш-шингдешти некеп јат.

Областын көп саба школдоры үренчиктерди ишке таскадарынын ла профессия аларга ууландыларынын сурактарын јенүлү аайлап јадылар. Јурт хозяйствонин мундар тоолу озочыл ишчилери, областын специалисттери ишке шак ла үренчиктердин производственный бригадаларында таскаган. Јаңыс ла өткөн јылда школдорды божоткон бир мунга јуук үренчиктер төрөл колхозторында ла совхозторында иштеерге артып калгандар. 730 уул ла кыс үредүзи ке-

регинде кере бичикле кожо трактористтин ле шофердын праволорын алган.

Је алган једимдерди критический көрүп, бу керекте јаан тутактар ла једикпестер бар деп, бис чике айдар учурлу.

Иштин ле производственный үредүнинг бастыра урокторы ишти сүүрине үредип, тазыктырып туру деп, бис айдып болбозыс. Кезикте иштин урокторы ойын бодолду өдүп јат, эмезе олордын ордына үренчиктер школдын јанын јуунадып, одын кезип ле оног до өскө иштер бүдүрип турадылар.

Иштин үредүчилеринин ујан белетенижи ле школдордын коомой материальный тзөлгөзи үренчиктерди ишке тазыктырар ла үредер керектин өзүмин тыг буудактап турган тос шылтактардын бирүзи болуп јат. Областьта иштин үредүчилеринин јук ле бежинчи үлүзи ағылу үредүлү, кажы ла үчинчи орто ло сегисјылдык школо јазалду мастерскойлор јок.

Эг јуук өйдө школдорды квалифицированный кадрларла јеткилдейтен мастерскойлорды, машиноведениенин кабинеттерин оборудовать эдетен, олорды керектү техникала јепсейтен туура салбас задача мынан табылат. Школго эмди јангыс ла јангы станоктор ло оборудование керек эмес. Ишмекчи коллективтерле јуук колбу, школдын керектеринде ле кичеemelдеринде чике туружары, ишмекчилерле терен колбулар керек болуп јат. Онын учун КПСС-тин Тос Комитединин ле СССР-дин Министрлер Совединин јоби предприятиялердин, колхозтордын, совхозтордын башкараачыларына шефство дегенинин учурын ла кеберин јангы көрүшле көрзин деп јакып јат. Производственный коллективтер јангыс ла шефтер болор эмес, је најылар, таскадаачылар, воспитательдер болор учурлу.

Текши үредүлү школдор профессионально-технический училищелерле бойлары ортодо колбулу болорынын сурактарына ајару салгадый. Өдүп турган бешјылдыкта областтын профтехучилищелеринде 6500 квалифицированный ишмекчи белетелер, эмди онызына олордо јакшы материальный тзөлгө бар. Текши үредүлү школдорго үренчиктерин ишке тазыктырарга ла үредерге ПТУ-лардын производственный тзөлгөзин канча ла кире эрчимдү тuzаланып турар керек.

У. Джазбаев

ИЮЛЬСКИЙ ПЛЕНУМНЫНГ ЖӨПТӨРИН — ЖҮРҮМГЕ

Бистинг колхозчылар ла журт хозяйстводо иштеп турган ончо специалисттер, бастыра советский албаты чылап, КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский (1978 ж.) Пленумынын жөптөрүн бирлик күүн-санаала жарадып, бойлорынын ак-чек ижиле ол жөптөрдү жүрүмдө бүдүрерине ончо күчтерин салгылайт. Партиянын төс задачаларынын бирүзи — советский албатынын жадын-жүрүмин текши жарандылары болуп жат. Онын учун бистинг колхозчылардын ла специалисттердин ак-чек ижи ол задачаларды бүдүрерине билдирлү камаанын жетирери алаңзу жок.

КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский (1978 ж.) Пленумынын жөптөрүн ле анда нөкөр Л. И. Брежневтин «СССР-динг журт хозяйствозын оноң ары өскүрери керегинде» деп айткан куучынынын учурын «Путь к коммунизму» колхоз-тынг парткомы ла правлениези жаан ажаруга алып, эмдиги өйдө партиянын тургускан аграрный политиказын албаты ортодо элбеде жартаарын көндүктирип салган.

КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский Пленумынын материалдарын үренери жанынан идеологический ишчилердин аңылу жууны болгон. Анда пропагандисттер, лекторлор, политинформаторлор ло агитаторлор турушкан. Бу иште журт хозяйствонунг ченемелдү специалисттери база турушкан.

КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский Пленумынын материалдарын жартаары жанынан партийный организация мероприятиелердин планын тургузып алган. Колхозто 12 политшкол төзөлгөн, олардо үч жүстөң ажыра кижилер үренип жат. Удурумга иштейтен политшколдор автопаркта, жалаң ижининг стандартында ла койчылардын турлуларында база иштеп көндүккөн. Ол үредүлөр материалдардын бөлүктөрү аайынча өткүрилет. КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский Пленумынын материалдарын шүүжөринде бастыра коммунисттер ле ончо малчылар творчески ак-чек туружадылар.

Материалдарды үренип тура, угаачылар, анчадала малдан алар продукциянын кемин көптөдөри ле олардын племенной угын жарандылары керегинде чокум шүүлтөлөр чыгара айткандар.

Эн артык иштү пропагандисттердин тоозына Т. С. Нурсалиев, К. Т. Мукатаев кирип турулар. Колхозтын мал туратан јерлери тös јурттаң 30—70 километр ыраакта тургулап јат. Онын учун агитаторлорго ол турлуларга таң атту јүрүп, бойларынын јартамалду ижин бүдүрерге келижет.

Мал ижинде тургандардын ортозына Пленумнын материалдарын јартаарында 43 агитатор, 14 лектор, 6 политинформатор ло 9 пропагандист турушкан, ол тоодо јурт хозяйствонын 16 специализи болгон.

Ферманың заведующийи Д. Т. Карамусанов ло ветфельдшер Н. Чакманов нөкөрлөр бойларын јакшы агитатор деп көргүстилер.

Пропаганданың ижинде лекторлордын группазы коомой эмес иштеди. Группа 93 лекция кычырып, бир канча беседа өткүрген.

С. Ч. Чакеров, Джаткамбаев, Абилькасимов нөкөрлөр бойларын јакшы лекторлор болгонын көргүстилер. Пленумнын материалдарын јартаарда олар бойларынын беседакуучындарын колхозтын, ферманың, звенонын ла бригаданың чокум керектериле колбоп айдадылар. Олар «КПСС-тин Тös Комитединин июльский (1978 ј.) Пленумында нөкөр Л. И. Брежневтин эткен доклады — ленинский аграрный политиканың творческий өзүмине јаан јөмөлтө» лө «КПСС-тин Тös Комитединин июльский Пленумынын јөптөри — СССР-дин јурт хозяйствозын оноң ары өскүреринин јуучыл программазы» деп тема аайынча лекциялар кычыргандар.

Партиянын Тös Комитединин июльский Пленумынын материалдарын јартаар өйдө колхозто социалистический мөрөйдин ле көргүзүлү агитациянын эрчими тыңый берген. Социалистический мөрөй анчадала общественный малга азырал белетеечилердин ле мал ижиндеги улустын ортодо, фермаларда ла бригадаларда төзөлгөн. Социалистический мөрөйдин итогторын кажы ла недеде, кажы ла айда өткүрип турганы јарамыкту. Колхозтын тös јеринде, јаландардагы стандарда ла бригадаларда «Јуучыл листоктор», «Јалкын» деп газеттер чыгарылган, лозунгтар бичилген, ого коштой иште јенүчилердин агы-чеги учун флагтар көдүрилген.

Анайып, темдектезе, азырал белетеер өйдө декада сайын өткүрген итогтор аайынча Е. Нургазиновтын, Д. Самиткановтын башкарган бригадаларынын звеноларынын члендери озочылдар деп јарталды. Олар бир ле онкүндүктин тур-

кунына 3 мунг центнер өлөң обоолоп тургускандар. Олорго колхозтын правлениезинин ле партийный организациязынын адынан улалып жүрер Кызыл мааны табыштырылган.

Бригадаларда иштег чөлөө өй өткүретен жарамыкту айалга төзөлгөн. Олордо настольный ойындар, радиоприемниктер, телевизор ло спортивный инвентарь бар.

Быылгы жылда колхозтын механизаторлары өлөң билетер иште ипатовский эп-сүмени баштапкы ла катап тузаландылар.

Колхозто төзөмөлдү политический иш өткүрилгенинин шылтузында хозяйство бир канча жакшынак жедимдерге жедип алган. Колхоз общественный малга быыл 14300 центнерден ажыра өлөң обоолоп тургускан. Анайда ок түк ле ноокы табыштыларынын планы база бүдүп калган, эмди государственного мал табыштылары жанынан иш өткүрилип жат.

Партком, колхозтын правлениези, комсомолдын комитеди, колхозтын бастыра ишкүчиле жаткандары СССР-дин Конституциязынын жылдыгына — 7 октябрьга, Ленинский комсомолдын 60 жылдыгына алган социалистический молжусун жөнүлү бүдүрерине кичеенип турулар.

Б. Махметов, Кош-Агаш аймакта «Путь к коммунизму» колхозтын парткомынын качызы.

ЛЕНИНСКИЙ КОМНАТА

Акташтагы рудоуправлениенин металлургический заводунын зданиезинде шил эжиктү, јаан эмес кып — Ленинский комната. Онын ичине кирерге сүүнчилү: стенелеринде кычырулу плакаттар, кееркедилген стендтер, көргүзүлү өскө дө материалдар, төрдөги стенени туй бектеген художественный паннодо кызыл мааныларга курчаткан В. И. Лениннин бут бажына турган сомы. Оndo башчынын келер өйлөрдү өткүрө көрүп тургандый ойгор көрүжи, советский ишмекчиге, ученыйга, колхозчыга коммунизмнин жарык идеалдарына баратан жолды көргүзүп тургандый ичкери сунган колы бийик художественный јуралганын көрөдис.

Ленинский комнатада јаантайын ару-чек. Кеелеген көжөгөлөрин өткүрө күннин жаркынду чогы өдөт. Көзнөктөринин бозоголорында дезе жүзүн өгдү чечектер. Илүде турган «Металлург» деп стенгазеттин алтындаган доскозы мызылдап турат. Стенелерде чүмдеп кееркедилген стендтер. Мында производствонун озочылдарын, предприятиенин ордендерле, медальдарла кайралдаткан ветерандарын көргүскен стенд, күндүлү грамоталар, дипломдор ло вымпелдер илген стенд. В. И. Лениннин жүрүмин ле революционный ла башкараачы ижин көргүскен материалдар салынган ла «Улу Јенүнин 33-чи жылдыгы» деп стендтер анчадала художественный сүрлөп чүмделген. КПСС-тин Төс Комитединин члендеринин портреттерин илген јердин үсти јанында — Советский Союзтын герби јалтырайт. Ленинский комнатанын јараш полкаларында В. И. Лениннин толо јуунтызынын томдоры ла өскө дө бичиктер ле брошюралар. Пропагандисттин толугындагы столдын үстинде јаңы чыгарылган газеттер ле журналдар. Металлургтар бого јаантайын јуулып, газет-журнал кычырадылар, лекциялар, куучын-беседалар угадылар.

Баштамы парторганизациялардын былтыр өткөн семинарында турушкандар бу заводтын ленинский комнатазын јарадып көрөлө, ол райондо эн артык деп темдектеген.

Ленинский комнатанын Соведа үч кижиден туруп јат. Комнатаны художественный јанынаг оформлять эдип турган

тагынан үредүлү художник — заводтын темир кайылтаачызы, производствонун озочылы, коммунистический иштин мергендүчизи А. П. Мехов. Ол болушчызы слесарь В. А. Сахноло кожо ленинский комнатаны художественный кееркедери жанынан жаан общественный иш өткүрип жат.

Ленинский комнатада жаантайын ару-чек болорынын ла анда өткүрилип турган иштер аайлу-башту, тургузылган ээжилер аайынча өткүрилетенинин каруузына турар кижжи — Н. И. Шадрин.

Металлургический заводтын коллективине лекциялар кычырып, докладтар эдип тургандардын тоозында: областын «Знание» обществозынын лекторы нök. Е. Т. Пустогачев, крайдын «Знание» обществозынын председателинин заместители нök. Н. В. Сыромолот, КПСС-тин обкомынын пропаганда ла агитация бөлүгинин инструкторы нök. В. Н. Тонкуров, «Знание» обществонын областыагы правлениезинин председатели нök. А. П. Сафронов. Заводтын ишмекчилеринин алдына анайда ок ВЛКСМ-нин райкомынын 1-кы качызы нök. И. С. Бардин, Акташтагы рудоуправлениенин парткомынын качызы нök. Г. А. Рублев, Акташтагы рудоуправлениенин директоры нök. Э. В. Путятто, Акташтагы рудоуправлениенин баш инженери нök. В. И. Чулков ло онон до өскө нökörлөр куучын айдып ла беседа өткүрип турылар.

Ленинский комнатада 1973 жылда көп улус жуулган аялгада металлургический заводтын коллективине дипломло кожо «Коммунистический иштин коллективи» деп күндүлү ат-нере берилген. Онон бери бу заводтын коллективи социалистический мөрөйдө жылдын ла баштапкы жерге чыгып, кайралга алган мактулу адын бек тудуп жадылар. 1978 жылдын 1-кы жарымжылдык планынын молжуларын предприятие 100,8 процентке бүдүрип салган.

Улус ленинский комнатага жуулып, бешжылдык ла жылдык пландарды шүүжип, тагынан алынган молжулар канайда бүдүп турганын көргилеп турадылар. Бу ончо ишти жербойындагы баштамы парторганизациянын качызы нök. Л. Н. Копытин ле профсоюзный организациянын качызы нök. А. Н. Четырбок башкарып жат. Мында КПСС-тин XXV-чи съездинин, онын пленумдарынын материалдары, партиянын ла башкаруунын өскө дө жөптөри аайынча пропагандисттер занятиелер өткүрет. Бу ла жуукта ленинский комнатада КПСС-тин Төс Комитединин июльский Пленумынын материалдары аайынча занятие өткөн,

Мында завод металл эдип чыгарар планын канайда бүдүрүп турганын көргүзөтөн «Молния» деп жуучыл листок өйлү-өйинде чыгат.

«Металлург» деп стенгазеттин ле «Огарки» деп сатирический газеттин редколлегиязы бого жуулып, газеттерин белетеп чыгарат. Стеной печатьтын былтыр өткөн конкурсында бу өрө адалган газеттер баштапкы жерге чыккан.

Ленинский комнатада юбилейлерге ле коллективтин члендеринин чыккан күндерине учурлалган плакаттар жараш ла жылбүлү журуктарлу чыгарылат. Пенсияга чыгатын улусты торжественный үдежетени ле жылдык план бүткениле колбой Жаңы жылды коллективно уткыйтаны мында жаңжыккан жаң-ээжи болуп калган, бу ончозы ленинский комнатада өдүп жат.

«СССР-дин жаңы Конституциязынын баштапкы жылдыгын ла Улу Октябрьдын 61-чи жылдыгын иште бийик једимдерле уткыыры учун мергендү вахтага туралы!» деген кычырулу плакат комнатанын иле јеринде көрүнөт. Заводтын ишчилери бу кычырула башкарынып, ижинде жаңы бийик јенүүлөргө јединип, эрчимдү иштегилеп турылар.

Е. Родионов, горно-спасательный взводтын баштамы парт-организациязынын качызы

СССР-дин ТЫШЈАНЫНДАГЫ ПОЛИТИКАЗЫ ЛА ТЕЛЕКЕЙДЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ СУРАКТАР ААЙЫНЧА ТАРТЫЖУ

КПСС-тин ле Советский госуларствонунг телекейде өткүрүп турган ижининг учурын, коммунисттердин, элбек ишкүчиле јаткандардын јилбиркегенин ајаруга алып, партийный ла комсомольский, эконоический үредүнинг элбек калык турушкан системазында, пропаганданын башка-башка көп бөлүктеринде СССР-динг тышјанындагы политиказыла, телекейде идеологический тартыжула колбой сурактар аайынча 1978 јылдын октябрь-ноябрь айларында мындыј занятиелер, семинарлар, конференциялар өткүрерге јараар.

* * *

Үредүнинг келиштире темдектелген планы мындыј:

Социализм ле амыр-энчү бузулбас колбулу. Коммунизмди төзөөрине јарамыкту ајалга төзөөрине, коштой амыр-энчү јуртаарына ла ајалганы јымжадарына ууландырылган ууламјы — ол ленинский ууламјы, КПСС-тинг тышјанындагы политиказынын ууламјызы. Амыр-энчүни оног ары тындыдары, телекейлик колбулар, албатылардын јайымы ла кемненг де камааны јок болоры учун тартыжу керегинде КПСС-тинг XXV съездининг јөптөгөн программазы јүрүмде бүдүп јат. КПСС-тинг тышјанындагы политиказынын ла практический ижининг партиянын XXV съездининг кийниндеги једимдери. СССР-динг амыр-энчү сүүген тышјанындагы политиказы Советский Конституцияда бичилген.

СССР-динг ле карындаштык социалистический госуларстволордын телекейде ајалганы јымжадары, госуларстволор ортодо бойлорына тузалу колбуларды элбедери учун тартыжузы, Европада јеткер јок болорын јеткилдеер колбуларды элбедери јанынан јууннын заключительный документтин Советский Союз кыйа баспай бүдүрүп турганы. Јуу-јепселди эдерин токтодоры, оныла јепсенерин јоголторы — бек амыр-энчүни ле телекейлик ајалганы јымжадарынын төс сурактары. Јуу-јепселди астадып, јоголторы јанынан Советский Союзтын јагы баштанкайлары.

Империализмнинг агрессивный ийде-күчтерининг жаңы умзаныштарыла колбой, кату айалганы жымжадарында ла амыр-энчү колбуларды өскүрер тартыжуда болуп турган уур-күчтер. Пекиннинг башкартузынын экспансионистский, гегемонистский амадузы — амыр-энчүнинг ле социализмнинг керегине тын чочыду.

Айалганы жымжадар сурактар аайынча идейно-политический тартыжу. Албаты-калыктын санаазына «советский военный коркыду», «советский экспансионизм», «капиталистический ороондорло экономический колбулар тургузарында СССР бойына жаңыс жандай астам аларга туру», «бектүлү общество», «социалистический ороондорло кижининг праволорын ла жайымын бузуп туру» деген кей-төгүнди жайып, шингидерге амадап, буржуазный пропаганданын албаданып турганы. Империализмнинг жаңы умзаныштарына удурлажа тартыжуда амыр-энчүни сүүген ийде-күчтердин сергеленин ле эрчимин бийиктедер задачалар.

КПСС-тинг тышжанындагы ленинский политиказынын жа-на баспас классовый бүдүм-кебери. Амыр-энчү ле социализмнинг агрессивный политиказына удурлаштыра, кижиктинг амыр-энчү ле ырысту келер өйи учун тартыжуда социалистический нажылыктын, телекейлик коммунистический ле ишмекчи движененин, национально-жайымданаачы, демократический ле амыр-энчүни сүүген ийде-күчтердин бирлигин тыгыдары жанынан КПСС-тинг өткүрип турган ижи. Социалистический государстволордын карындаштык партияларынын 1978 жылда Крымда өткөн туштажуларынын учуры.

Телекейде классовый тартыжуда идеологический иштинг учуры бийиктеп турганы. Марксистско-ленинский идеологиянын салтары тыгып, социализмнинг морально-политический тоомжызы бийиктеп турганы — эмдиги өйдөги телекейлик өзүмнинг аңылу башка темдектери. Өштү пропаганданын практикасында идеологический тартыжуны «соок жуула» солып турганы. Социализмге удурлаштыра идеологический диверсиялар. Антисоветский, антикоммунистический кампаниялар тыгып, көйлөп турганы капитализмнинг текши кызалангын, теренжип турганын жажырарга турган меке, социалистический стройды, прогрессивный ийде-күчтердин бирлигин жайрадарга ууландырылган политический стратегиянын эп-сүмези. Маоизм — империалистический реакциянын марксистско-ленинский теорияга ла реальный социализмге удурлаштыра тартыжузында тузаланып турган коштончы.

Демократия керегинде сурак — телекейде идеологический тартыжунунг эн јаан учурлу сурактарынын бирүзи. СССР-дин Конституциязы социалистический демократия, Коммунистический партиянын, Советский государствонун учуры, граждандардын праволоры ла кыйалта јоктон бүдүретен керектеринин бирлиги, чындык јайымы ла каруулу болоры керегинде. Капитализм — праволорын кыстаткандардын, келер өйи туйук болгондордын обществозы.

Буржуазный идеологиянын, маоизмнин ле ревизионизмнин реакционный бүдүмин иле-јартына чыгарар задачалар. Ишкүчиле јаткандарды коммунистический көрүм-шүүлтелү эдип, патриотизмге ле интернационализмге, бийик политический сергеленге, марксистско-ленинский идеологияга, социалистический бүдүм-кеберлү жүрүмге јарабас идеяларга ла кылыктарга јөпсинбес эдип үредип, таскадары.

Партиянын XXV съездинин ле КПСС-тин Төс Комитединин онын кийинде өткөн Пленумдарынын јөптөрин, онынчы бешјылдыктын пландарын бүдүрери — СССР-дин телекейлик тоомјызы ла салтары өзүп турганынын, бистин партиянын ла государствонун тышјанындагы ленинский политиказынын једимдеринин төзөлгөзи.

Л и т е р а т у р а:

В. И. Л е н и н. Марксизм ле ревизионизм. Соч. толо јуунтызы, 17 т., 15—16 стр.

В. И. Л е н и н. 1917 јылда 25—26 октябрьда (7—8 ноябрьда) өткөн ишмекчилердин ле солдаттардын депутаттарынын экинчи Бастыраоссийский съезди. Соч. толо јуунтызы, 35 т., 13—22 стр.

В. И. Л е н и н. Детская болезнь «левизны» в коммунизме. Соч. толо јуунтызы, 41 т., 3—5, 14—29, 74—90 стр.

КПСС-тин XXV съездинин материалдары. Политиздат, 1976 ј., 4—34, 56—58, 134—136; 235—236, 239—242 стр.

Советский Социалистический Республикалардын Союзынын Конституциязы (Төс Законы). Политиздат, 1977 ј.

КПСС-тин Төс Комитединде. КПСС-тин төс Комитединин Генеральный качызы, СССР-дин Верховный Совединин Президиумынын Председатели Л. И. Брежневтин 1978 јылда Крымда карындаштык партиялардын ла государстволордын башкараачыларыла өткүрген туштажулары. «Правда», 1978 ј., 27 август.

Амыр-энчү, јеткер јок болоры ла колбулар учун. Европанын коммунистический ле ишмекчи партияларынын Конференциязынын итогторы. Берлин, 1976 ј. 29—30 июньда. М., Политиздат, 1976 ј.

Амыр-энчүнин, јеткер јок болорынын ла колбуларды элбедеринин керегине. Европада јеткер јок болорын ла колбуларды јеткилдеери јанынан 1975 јылда 30 июльда — 1 августта Хельсинкиде өткөн јууннын итогторы.

Л. И. Брежнев. КПСС-тин идеологический ижинин эмдиги өйдөги сурактары. Эки томду. М., Политиздат, 1978 ж.

Л. И. Брежнев. КПСС-тин ле Советский государствонун тыш-жанындагы политиказы. Куучындар ла статьялар. 3-чи катап чыгарганы. М., Политиздат, 1978 ж.

Б. Н. Пономарев. Марксизм-ленинизм качан да өлбөс ийделү үредүзи. (Критиктерге каруу.) М., Политиздат, 1978 ж.

М. Родькин

КОМСОМОЛДЫҢ ЮБИЛЕЙИНЕ УТКУЙ

Кош-Агаш аймактын јиит уулдары ла кыстары бистин орооннын ончо албатызыла кожо КПСС-тин XXV съездинин ле ВЛКСМ-нин XVIII съездинин јөптөрүн јүрүмде бүдүреринде јаан ийде-күчтерин саладылар. Советский обществонын өзүминде социально-экономический ле политический сурактар эн учурлу болуп турганын кажы ла јиит кижии јарт билер. Партиянын ороонды социально-экономический ле политический јанынан тыгыдар программазын јүрүмде бүдүрери бүгүнгги күндерде эн учурлу иш болуп јат.

Аймактагы комсомолдын комитединин башкартылу ла политический бастыра иштери бешјылдыктын үчинчи јылынын планын өйинде бүдүрерине ууланган. Јаан сурак анчадала јашөскүримди бийик коммунистический күүн-тапту эдип ишке тазыктылары болуп јат.

Кажы ла комсомольский организация бойынын алдында турган ижин анчадала КПСС-тин Төс Комитединин декабрьский (1977 ј.), июльский (1978 ј.) Пленумдарынын јөптөрилe, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы, Верховный Советтин Президиумынын Председатели нөкөр Л. И. Брежневтин калганчы Пленумда айткан куучынындагы задачаларла, 1978 јылда текши јон ортодо социалистический мөрөйдии элбедери керегинде КПСС-тин Төс Комитединин, СССР-дин Министрлеринин Совединин, ВЦСПС-тин ле ВЛКСМ-нин Төс Комитединин Письмозыла башкарынып бүдүрeт. Аймактагы ончо комсомолдор ло јашөскүрим партиянын «Бүгүн кечегизинен артык, эртен бүгүнгизинен артык иштеер» деген кычырузын јүрүмде бүдүрип, комсомолдын 60 јылдыгын иште јаан једимдү уткыырына мөрөйлөжөт. Олор «Тузанын ла чынгыйдын бешјылдыгына — јииттердин эрчими ле баштанкайы» деген патриотический движениенин кычырузыла башкарынып, Ленинский комсомолдын 60 јылдыгын бийик једимдерле уткыырга белетенгилейт.

1978 јылдын 1 августында Кош-Агаш аймактын комсомольский организациясында ВЛКСМ-нин членинде 2235 кижии туружып јат. Ол тоодо 923 колхозчы, 97 ишмекчи,

557 служащий, 539 үренчик ле жүзүн-башка иштерде турушкан 110 кижиге.

Калганчы эки жылдын туркунына аймактын комсомольский организациясы 297 кижиге көптөп өскөн.

ВЛКСМ-нин 60 жылдыгын уткып тура, жиит уулдар ла кыстар социалистический мөрөйдиге элбедип ийдилер. ВЛКСМ-нин 60 жылдыгынын адыла аданары учун социалистический мөрөй Кош-Агаштагы райпонын ла «Кызыл Чолмон» колхозтын комсомольский организацияларынын баштанкайыла өдөт. Бүгүнгү күндөрдө СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтын «Малчылар», «Путь к коммунизму» колхозтын «Енбек» ле «Кызыл Чолмон» колхозтын «Чолмон» деп комсомольско-молодежный бригадалары социалистический мөрөйдиге озочылдары болуп турулар.

Анайып, темдектезе, «Малчылар» деген бригадада иштеп турган жиит малчылар ВЛКСМ-нин 60 жылдыгына учурлаган социалистический молжуларын мынайда бүдүргөндөр: жоон малды 100 процентке корыган, ноокы тарап аларын 128,8 процентке бүдүргөн, түкти 102,4 процентке кайчылап алган, жаңы чыккан малды 75 проценттин ордына 87 процентке кичееп торныктырган.

Аймактын уулдары ла кыстары «Мал ижи — комсомолдын эн учурлу кереги» деп кычырула иштегилеп жат. Жаңыс ла мал ижинде 350-нен ажыра жииттер иштегилеп турган болзо, олардон 316 кижиге ВЛКСМ-нин члени. Мал ижинде жаш өскүрүмдин ле комсомолдордын 7 коллективиге төзөлип, эмди жакшы кеминде иштегилеп туру.

Жиит малчылар (бастыразы 86 кижиге) бойлорына социалистический бийик молжулар алып, ВЛКСМ-нин 60 жылдыгына учурлап, беш жылдыктын үчинчи жылында алынган молжуларын быжылгы жылдын 29 октябрине бүдүрүп салар болгондор. Олардон тоозына «40 лет Октября» колхозтын койчызы Татьяна Юнхунова, «Кызыл Мааны» колхозтын койчызы Тамара Чунова, «Путь к коммунизму» колхозтон койчынын болушчызы Калия Самарханова, СССР-дин 50 жылдыгынын адыла адалган колхозтын койчызы Татьяна Тыбыкинова, Лениндин адыла адалган колхозтон Раиса Башанова, Калининдин адыла адалган колхозтон эчки кабыраачы Айгуль Нагашибаева ла оного до өскөлөргө кирет.

Комсомолдын 60 жылдык юбилейин уткып тура, общественный малга азырал белетееринде аймактын жииттери эрчимдүү турушкан. Жииттерден турган 21 бригадада 786 уулдар ла кыстар иштеген, олардон 632 кижиге ВЛКСМ-нин

члени. Социалистический мөрөйдиг озочылы болгон Асет Кабдолданов башкарган комсомольско-молодежный бригада азырал белетеерининг планын 119,4 процентке бүдүрген. Аймактын ииттери «Жер сугарарына — комсомолдын килемизи» деген кычырула иштегилейт.

Быжыл биржылдык ла көпжылдык өлөндиг өскүреринде бистинг аймакта жаан класстардын 816 үренчиги иштеген. Олордын күчиле 1350 гектар жер сугарылган.

Көксүрүдеги орто үредүлү школдын «Алтын мажак», «Мухор-Тархатыдагы» школдон «Салкынак» деп производственный бригадалар ла Социалистический Иштин Геройы Алаш Кожабаетинг адын аданары учун тартышкан Төбөлөрдөги орто школдын үренчиктерининг производственный бригадазы бойлорын жакшы келтейинен көргүстилер.

Темдектезе, Төбөлөрдөги орто үредүлү школдын производственный бригадазы 24 күннин туркунына 279 гектар жердин өлөнгин чаап, общественный малга 2900 центнер өлөндиг белетейле, пресстеп берген. Ол бригада бойынын планын 124,7 процентке бүдүрүп, комсомолдын 60 жылдык юбилейине учурлай молжуларын 600 центнерге артык бүдүрген. Бу ла бригаданын 8 жер сугараачызы 100 гектар жерди сугарып, кажы ла га жерден 22 центнер биржылдык өлөң алар ордына 30 центнер алар болуп молжонгондор. Бу бригада хозяйство ичинде социалистический мөрөйдө үч катап ла аймактын производственный бригадалары ортодо эки катап баштапкы жер алган. Андый једимдери учун бригада комсомолдын аймактагы комитедининг ле районнын көчүп жүрер Кызыл Маанызыла кайралдаткан, база партиянын комитеди ле колхозтын правлениези 300 салковой акчала сый берген. Анайып үренчиктер аймактын хозяйстволорына бешжылдыктын үчинчи жылынын планын бүдүреринде эрчимдү болужат. Олор «Менин ижим республиканын ижине јөмөлөт» деген кычырула башкарынат.

Кой кайчылаарында иштинг ле амыраныштын үренчиктерден турган 9 лагери иштеген. Олордын күчиле 2385 центнер түк кайчылалган, 219 центнер ноокы таралган, 87 тонн темирдин сыныгы јуулган, аймактын хозяйстволорына болужары јанынан 53 воскресник ле субботник өткүрилген.

Костромской областьтын школдорынын выпускниктерининг баштапкайынынг шылтузында школы божодоло малга иштеп барган ииттердинг тоозы көптөп туру. Быжылгы жылда общественный малды кыштадарына комсомолдын путевказыла школы божоткондордон 60 кижиге барар.

Кош-Агаштагы райпонын комсомолдын XVIII съездинин адыла адалган комсомольско-молодежный бригадазы јакшы иштейт. Темдектезе, бу бригаданын коллективи товарларды садары јанынан 1977 јылдын планын 108,9 процентке бүдүрип, 42 900 салковойго товарды планнан ажыра саткан. 1978 јылдын јети айынын туркунына коллектив планын 110,2 процентке бүдүрген, эмезе планга үзери 31 300 салковойго товар садылган. Бешјылдыктын үчинчи јылына алынган социалистический молјуларын комсомолдын XVIII съездинин адыла адалган коллектив СССР-дин јаңы Конституциязынын баштапкы јылдыгына бүдүрип салар болуп мол-јонгон.

ВЛКСМ-нин 60 јылдыгына белетенип тура, аймактын јииттери анайда ок јашөскүримнин областной фестивалине база белетенип туру.

Баштамы комсомольский организацияларда Ленинский комсомолдын, Коммунистический партиянын историязы керегинде, анайда ок Лениннин үредүзи керегинде лекциялар, беседалар ла политинформациялар өдөт. КПСС-тин XXV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин июльский (1978 ј.) Пленумынын ла ВЛКСМ-нин XVIII съездинин материалдары элбеде таркадылат. Анайда ок партия ла комсомолдын јуунын ла иштин ветерандарыла, производствонин озочылдарыла јолугу энирлер өткүрилет.

Қажы ла баштамы комсомольский организация иштеги јакшынак једимдери керегинде рапорт белетегилейт. 29 октябрьда өдөтөн ВЛКСМ-нин 60 јылдыгына учурлалган торжественный јуунда бастыра бүдүрген иштердин итогторын көрөр.

Аймактын комсомолдоры ла јашөскүрими мал ижинде мејерлер сугарарында, јиит үйени коммунистический күүнтапту эдип тазыктыларында ла социалистический мөрөйдө алынган молјуларын бийик көргүзүлү бүдүрип, Ленинский комсомолдын 60 јылдык юбилейин јенүлү уткыырына белетенип алдылар.

С. Сванкулов, ВЛКСМ-нин
Кош-Агаштагы райкомынын
качызы

СССР-дин КОНСТИТУЦИЯЗЫ ЛА ОНЫН КУУРМАКЧЫЛАРЫ

Улу Октябрьдын 60 жылдыгы Советский Союзтын историязынын аңылу јерине кирди. Ол жылда орооннын жаңы Төс Законы, СССР-дин Конституциязы, тын өзүмдү социализмнин Конституциязы јөптөлгөн.

Телекейлик албаты-калык, социалистический, капиталистический, жаңы өзүмнин јолына кирген ороондордын јүстөр миллион тоолу ишкүчиле јаткандары СССР-дин Конституциязын совет албатынын жаан једими, телекейлик албатыга социализмди төзөөринин ле кижиликтин келер өйдөги салымы керегинде бичиген документ деп, акту јүректен јараттылар.

Је буржуазный пропаганда жаңы Конституциянын учурын јабызадарына болуп, СССР-деги ле оныла карындаштык ороондордогы социалистический стройды јамандап турулар. Буржуазный идеологтор СССР-дин албатызынын социально-экономический ле политический праволорын ла јайымдарын, социализм капитализмнен арткан социальный сондошты јоголтконын јажырып болбой, өскө эп-сүме бедирейдилер. СССР-дин Верховный Советинин VII Сессиязында нөкөр Л. И. Брежнев мынайда айткан: «Олор төс согултаны бистин Конституциябыстын проегинде граждандардын бойлорынын праволорын ла јайымын тuzаланары обществонын ла государствонын јилбүлерине, өскө граждандардын праволорына буудак болбос учурлу, анайда ок праволорды ла јайымды тuzаланатаны гражданиннин бойынын молјуларын бүдүрериле колбулу болор деп айдылган јерлерине эдип турулар». Шак анайда, олор бойынын ороонынын ла жаңы јайымдалып турган ороондордын албатыларына социализмди «өскө көслө» көргүзип турулар. Олор СССР-де улустын праволоры бузулып турган деп, кей-төгүн јайып јат. Буржуазный пропаганда ненин учун андый иш өткүрип јат?

Баштапкызында, антисоветчиктер бойынын ороонында болуп турган јүзүн-башка кызалангы албатызынын ајарузынан туураладарга амадайт.

Экинчизинде, олар Советский Союзка удурат өткүрүп турган кампанияла телекейлик албаты ортодогы колбуларды уядадарга ченежет. Бу кампания анчадала Белградский совещаниенин алдында, «СССР-де кижинин правозын корулап алары учун» деген лозунгла өтти. Бу кампанияда Американын жаңы башкартузы ончолорунан көп турушту.

Үчинчизинде, олар «Советский Союз военный табару эдерге турган» деп төгүн жайып, военно-промышленный комплекстердин ижин тыгыдып, ишкүчиле жаткандарды кулдарын оной ары улалтат.

Төртүнчизинде, бу антисоветский кампания советский обществодогы демократияны жаңыс ла бойынын буржуазный ороонунда жамандап турган эмес, же анайда ок өскө дө ороондордо социалистический демократияга бүтпей тургандарла иш өткүрүп, социалисттердин ле коммунисттердин көрүм-шүүлтелерине куурмакту салтарын жетиргилейт.

Буржуазный идеологтор СССР-де кижинин правозын бузулып турган деп айдып тура, Европадагы айалгада социалистический революцияны өткүрер ле социалистический стройды тургузар арга жок дежет. Шак анайда олар капиталга удурат төзөлгөн тартыжуны революциянын жолунан туураладып турулар.

Антисоветчиктер КПСС-ти куурмактап, коммунистический ле ишмекчи партиялар ортодо колбуларды үзерге амадайт. Бистин партия коммунистический движениде түнөй праволу, жайым ла бой-бойынын керегине киришпес болорынын ээжилерин бүдүргөн де, бүдүрүп те жат. Ол бастыра ороондордын коммунисттеринин ижи өмө-жөмө өдөри учун тартыжат.

Буржуазный пропаганда совет башкаруны бистин граждандарла өскө орооннын улузы айылду болорына, еврей укту улуска Израильге барарына буудак эдип туру деп куурмактап туру. Антисоветский кампанияда бистин ороондогы советский стройды жамандап тургандарды «кижинин правозы учун тартыжып турган кезерлер» деп адагылайт. Бистин ороондо каршулу иш өткүрүп, социально-политический системаны уядадарга амадагандар кату карузына тургузылып жатканы жолду.

Кижинин правозын «корычылар» бистин ороонды жамандап тура, капиталдын ороондорунда кижинин правозы бузулып турганына көзүн жумуп ийгилейт. Темдектезе, олардогы жаңла удурлашкан үч мунга жуук ла «ак-чектин» шин-

жүзин өткөн 800 мун кижини государственнй ишке албас эдип иштег чыгаргандар. Ого үзеери буржуазный ороондордо Анжела Дэвисти жаргылаганы, Мартин Лютер Кингти өлтүргени кижининг правозын корулаары кандый кеминдегизин неден де артык керелейт.

СССР-дин жаңы Конституциясы демократический праволорго ло жайымга оног ары өзүм берди. Онын алтынчы бажалыгында советский граждандардын тенг праволу болорынын ээжизи бичилген. Конституцияда эр ле үй кижиге, башка-башка национальностту граждандар чырайынын өнгинен ле мүргүүл-көрүминен камаан жоктон тенг праволу болоры бичилген. Бистинг ороондо башка-башка утку улус тенг праволу болгонын социалистический демократиянын жөнүзү деп ондоор керек. Бу жаан жөнүгө келерге каан жагынан арткан «тазылдарды» жоголторы жагынан коркушту күч иш өткүрилген.

Ленинский национальный политиканын жакшынак итогтары Туулу Алтайдын ишкүчиле жаткандарынын ижинен ле жадын-жүрүминен көрүнөт. Каан жаңы Туулу Алтайдын эл-жонынын жадын-жүрүмине жаан каршузын жетирген. Журт хозйствонун сырьезы тоолу ла кичинек предприятиелерде тузаланылган. Бүгүн областьта 37 промышленный предприятие иштеп жат. Олор ороонго агаш, мебель, гардинный тюль, бөс, өдүк, көктөгөн эдимдер, электросамоварлар, сүттенг белетелген ле өскө дө көп продукция берет. Онын кемин, 1922 жылга көрө, бежен катаптан ажыра өсти.

Туулу Алтайдагы промышленностьтын өзүминде жаан учурлу социальный жедим — ишмекчи класстын отряды төзөлгөни ле онын национальный кадрлары белетелгени. Анчадала журт хозйство коркушту уйан айалгада болгон. Малдын энг ле көбизин бай-кулактар ээлеген. Олордын текши тоозы дезе Туулу Алтайда журтаган албатынын 1,8 ле процентине келижип турган.

Эмди областьтын јеринде жаан 20 колхоз ло 38 совхоз туруп жат. Олорго жап-жаңы журтхозйственный техника, 5 миллион гектардан ажыра јер берилген. Совет жагнын жылдарынын туркунына, 1922 жылдагызына көрө, уй малдын тоозы 22 катапка, койлор ло эчкилер — 11,1, ан — 3,3, чоокыр ан 5,7 катапка көптөгөн. Эмди бистинг областьта бастыра крайдын койларынын үч үлүзинин бир үлүзи туруп жат.

Туулу Алтайда совет жаг тургузылар алдында бичик бил-

бестердин текши тоозы 85,5 процент болгон болзо, алтай ла казах улустан андыйлардын тоозы 94 процент болгон. Область тӱзӱлӱр алдында — 1922 жылда — бисте баштамы ӱредӱлӱ 56 школдо 1554 лӱ кижиге ӱренген. Олорды 86 ӱредӱчиге ӱреткен.

Эмди Туулу Алтайдын албаты-жонго нургулай бичикчиге боло берди. Областьтын текши ӱредӱлӱ 181 школында, ол тоодо 59 орто, 55 сегизжылдык ла 64 баштамы школдордо, 30382 ӱренчик ӱренет. Олорды бийик ле орто ӱредӱлӱ 3098 ӱредӱчиге ле воспитатель ӱредип-таскадат. Јашӱскӱрим аңылу ӱредӱни Горно-Алтайсктагы пединститутта, педучилищеде, техникумдарда, орооннын ӱскӱ дӱ ӱредӱлӱ заведениелеринде алып турулар.

Областьта культурно-просветительный учреждениелер кӱп. 1977 жылдын баштапкы июлинде областной национальный драмтеатр ачылды. Туулу Алтайда историянын, тилдин ле литературанын научный шинжӱ ӱткӱрер институты ла ӱскӱ јети научный учреждение иштеп јат. Писательдердин Союзынын, журналисттердин ле јурукчылардын творческий организациялары бар. Областной эки газет чыгып јат. Олордын бирӱзи алтай тилге чыгат.

Алдындагы жылдарда кадрлар белетеп аларынын, анча-дала јербойынын улузынан белетеер ајалгазы кӱч болгон. Коммунистический партиянын ла Совет башкарунын эткен килемјизинин шылтузында бу задача јенӱлӱ бӱткен. Тургуза ӱйдӱ областьтын хозяйстволорында бийик ле орто ӱредӱлӱ 13 мунг специалист иштеп јат. Олордын эки мунгы јербойынын улузы. Областьтагы ученыйлардын тоозы кӱптӱди. Олордын тоозында науканын 76 кандидады ла бир доктор, 30 кижиге јербойынын улузынан. Туулу Алтайда Совет јанг тӱзӱлгӱнинин шылтузында ӱткӱн социально-экономический ле культурный кубулталар андый.

Совет орооннын андый исторический јенӱлери СССР-дин Конституциясында, союзный республикалардын јангы Конституцияларында бичилген. Јангы Конституциялар совет албатыны КПСС-тин XXV съездинин јӱптӱрин јӱрӱмде бӱдӱрерине, бастыра кижиликтин амадузын — коммунизмди бӱдӱрерине кӱдӱрип турулар.

Д. Сортыяков

Б А Ж А Л Ы К Т А Р

ВЛКСМ-нинг 60-чы јылдыгын јенүлерле уткыйлы	1
Телекейде эн ле демократический дегени . . .	4
Ўредүчининг молјузы	8
Июльский Пленумнын јөптөрин — јүрүмге .	13
Ленинский комната	16
СССР-динг тышјанындагы политиказы ла теле- кейде идеэлогический сурактар аайынча тартыжу	19
Комсомолдын юбилейине уткуй	23
СССР-динг Конституциязы ла онын куурмак- чылары	27

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 28/IX 1978 г. Усл. п. л. 1,86
Уч.-изд. л 1,85. Заказ 3096. Тираж 690 экз. Цена
5 коп. Формат 60x84 1/16. АН 11857.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного
издательства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтай-
ская, 36. Горно-Алтайская типография, пр. Комму-
нистический, 27.

5 акча

ГОРНО-АЛТАЙСК · 1978